

Tribunal de Corts
 És fotocòpia conforme
 a l'original notificat
 el dia 17/1/23
 en dono fe _____

Delictes Majors 6000032/2023
ORIGEN: 9000041/2020 - 0
NIG: 5300543220200002301

El Secretari

SENTÈNCIA

Magistrades Sres.
 Anna ESTRAGUÉS ARMENGOL
 Concepció BARON MORA
 Carolina BAILÉN VILA

Andorra la Vella, 17 de gener del 2024.

VIST en judici oral i públic pel Tribunal de Corts, la causa núm. 6000032/2023, seguida per un presumpte delicte menor continuat contra el prestigi de les institucions.

És acusada Vanessa MENDOZA CORTÉS, nascuda el 23 de gener de 1980 a Escaldes-Engordany, de nacionalitat andorrana, amb passaport núm. 0017883. La defensa el lletrat Sr. Miquel BELLERA GRACIA.

És part acusadora el Ministeri Fiscal, representat pel Fiscal General Sr. Xavier SOPENA GONZALEZ i per la Fiscal Adjunta, Sra. Roser MAZÓN VELASCO.

És ponent la magistrada Sra. Anna ESTRAGUÉS ARMENGOL.

RESULTANT PRIMER.- Són fets provats i així es declara, que en data 22 de setembre del 2019, la processada Vanessa MENDOZA CORTÉS, en la seva qualitat de Presidenta de l'associació STOP VIOLENCIES, va presentar per davant del Comitè de la CEDAW (Òrgan d'experts independents que supervisa als Estats en l'aplicació de la Convenció sobre l'eliminació de totes les formes de discriminació contra la dona) el document intitulat "*Informe alternativo para la 74a sesión del Comité de la CEDAW*", adjunta-t'hi el document intitulat "*Resum de l'informe alternatiu de la 4a sessió del Comitè de la CEDAW*", tot sol·licitant que fossin públics.

En el primer d'aquests informes ("*Informe alternativo para la 74a sesión del Comité de la CEDAW*"), que obra en autes redactat en castellà, feia constar, entre altres, el següent:

"(...)No sabemos la proporción, pero hemos asistido a mujeres muy enfermas, postradas en la cama, con dolores y un sufrimiento importante

Doc. garantit amb signatura electrònica. URL verificació: <https://scdd.justicia.ad/SCDD/index.html>

Codi Segur de Verificació: 5300517001-1048fe44bba58eaf2ef5b6662fd17b960cEsFAA==

Data: 17/01/2024 12:13

Signat per:
 Carolina BAILÉN VILA,
 Anna ESTRAGUÉS ARMENGOL,
 Concepció BARON MORA,
 Ester CAUBET VILALTA

Signat per:
Carolina BAILEN VILA,
Anna ESTRAGUES ARMENGOL,
Concepció BARON MORA,
Ester CAUBET VILALTA

Data: 17/01/2024 12:13

Doc. garantit amb signatura electrònica. URL verificació: <https://scdd.justicia.ad/SCDD/index.html>

Codi Segur de Verificació: 5300517001-1048fe44bba58ea2ef5b6662f17b960eEsFAA==

y los servicios públicos no solo no han respondido adecuadamente, sino que no han escuchado a la mujer, destacar que cuando hemos dado la alarma por estos casos extremos, las trabajadoras sociales eran conocedoras de la situación, han bloqueado recursos intencionadamente y no ha habido ninguna consecuencia para las profesionales ni reparación para las afectadas”;

“(…) el gobierno realiza retiradas masivas de menores por una situación económica”;

“(…) hemos presenciado como el hecho de solicitar ayudas económicas del estado por parte de madres sin suficientes recursos económicos provoque una investigación de estas mujeres, y hemos detectado, aun estando empleada la mujer, un alto índice de retirada de menores a madres en esta situación, entre 2018 y el primer trimestre del 2019 han llegado a nuestra entidad 5 casos, el estado no ha puesto medidas sociales para mejorar la situación de estas mujeres, sino que las ha perseguido y está llevando a cabo retiradas de menores masivamente por una situación económica (...)”

“(…) existe un problema grave de violencia sexual nocturna acrecentado por el alcoholismo, que el gobierno se esfuerza por ocultar”;

“(…) Hemos detectado violencia estructural y de género explícita e implícita por parte del estado hacia mujeres hijas de inmigrantes, como son las mujeres jóvenes portuguesas, de una forma sutil y perversa”;

“aunque el acoso callejero es constante, en Andorra no hay leyes contra esto, aún se cree que son actitudes de flirteo ...”;

“Hemos constatado que el centro de acogida a la infancia (CAI) llamado La Gavernera es un lugar bastante inseguro para la infancia que vive allí (...) los y las menores de dicho centro son tratadas como menores delincuentes, sin darles oportunidad de ver en condiciones dignas a sus madres y sus padres (...)”

“(…) en Andorra no existe la denuncia administrativa, impidiendo que el personal sanitario u otros agentes en contacto con mujeres en situación de vulnerabilidad puedan denunciar la situación de violencia.”

“en divorcios conflictivos sólo se realizan pruebas psiquiátricas a las mujeres para ver el estado de su salud mental. Normalmente los hombres no son peritados”.

En el segon d'aquests informes, que obra en autes redactat en anglès i català, feia constar, entre altres:

“maternitat imposada a les nenes, adolescents i dones adultes”

Signat per:
Carolina BAILLEN VILA,
Anna ESTRAGUES ARMENGOL,
Concepció BARON MORA,
Ester CAUBET VILALTA

Data: 17/01/2024 12:13

Doc. garantit amb signatura electrònica. URL verificació: <https://scdd.justicia.adf/SCDD/index.html>

Codi Segur de Verificació: 5300517001-1048fe44bba58eaf2ef5b6662fd17b960e5FAA==

“A Andorra, l'avortament està prohibit i és un delictes estipulat en el codi penal en tots els casos, ja sigui per violació, malformació fetal, o per altres motius, com ara una mare amb menys de 16 anys, com per exemple, el cas d'una nena de 12 anys violada, i forçada pel Govern i els serveis públics a donar a llum als 13 anys”;

“(…) el procés d'atenció a la violència masclista tendeix a re-victimitzar a la dona, la culpa de la seva situació i disminueix la importància de la violència exercida per la parella o ex-parella, obligant a les dones a tenir una custòdia dels fills/es amb un home que les han maltractat”;

“Som testimoni de com l'Estat està retirant els nens nounats de dones que estan en una situació precària, empobrides pel país i institucionalitzades, argumentant que són pobres. També hem sigut testimonis de l'intent de l'Estat de penalitzar a les dones que hem ajudat a obtenir un avortament, tractant d'incapacitar-les legalment sota el pretext que són pobres, la pobresa que l'Estat ha causat, vivint d'aquesta manera en una constant esquizofrènia i en un estat pervers de violència, subtil i devastador”;

RESULTANT SEGON.- El Ministeri Fiscal en el seu escrit de qualificació provisional, considera que les manifestacions ans detallades, així com les declaracions efectuades en data 8 d'octubre del 2019 per la processada MENDOZA a la Cadena Ser i en un programa televisiu que es va emetre a la televisió catalana “TV3”, sobre l'avortament a Andorra, són constitutius d'un delictes menor continuat contra el prestigi de les institucions, tipificat a l'article 325 del Codi Penal, vigent a la data de la producció dels fets, delictes del que n'és responsable la processada Vanessa MENDOZA CORTES en concepte d'autora i, no concurrent circumstàncies modificatives de la responsabilitat penal, demana que se li imposi la pena de multa en la quantia de sis mil euros i inhabilitació per a l'exercici de càrrec públic durant sis mesos, així com el pagament de les despeses processals causades.

En concepte de responsabilitat civil, demana que Vanessa MENDOZA CORTES indemnitzi al Govern d'Andorra en la suma de sis mil euros (6.000€).

En l'acte de la vista oral, el Ministeri Fiscal eleva a definitiva la seva qualificació provisional. Recorda que la Sra. MENDOZA ha denunciat, amb coneixement de la seva falsedat, uns fets que no ha provat i que perjudiquen el prestigi de les institucions, i menyspreen els treballadors públics, als que s'ha de protegir d'atacs injustificats. Recorda el contingut del dret fonamental a la llibertat d'expressió, explica els seus límits i analitza diversa jurisprudència del Tribunal Europeu de Drets Humans (d'ara endavant TEDH) per concloure que en el present cas, la ingerència a la llibertat d'expressió de la processada està prevista per la llei, és necessària i es troba plenament justificada, essent la pena sol·licitada, proporcional a la gravetat dels fets objecte de la present causa.

Signat per:
Carolina BAILEN VILA,
Anna ESTRAGUES ARMENGOL,
Concepció BARON MORA,
Ester CAUBET VILALTA

Data: 17/01/2024 12:13

Doc. garantit amb signatura electrònica. URL verificació: <https://scdd.justicia.ad/SCDD/index.html>

Codi Segur de Verificació: 5300517001-1048fe44bba58eaf2ef5b6662fd17b96cEsfAA==

RESULTANT TERCER.- El lletrat Sr. Miquel BELLERA GRACIA, advocat defensor de la processada Vanessa MENDOZA CORTES, no es mostra en el seu escrit de qualificació provisional, d'acord ni amb l'exposició de fets, ni amb la qualificació jurídica, ni amb la petició de pena efectuada pel Ministeri Fiscal.

Pel que fa a l'entrevista radiofònica que esmenta la Fiscalia de data 8 d'octubre del 2019, remarca que no consta en autes i per conseqüent no pot ser valorada.

Pel que fa a les altres manifestacions objecte d'acusació, indica que a l'octubre del 2019, la seva defensada, en la seva qualitat de presidenta de l'associació andorrana de defensa dels drets de les dones, STOP VIOLENCIES, va ser invitada a la reunió de la CEDAW organitzada a la seu de l'ONU a Ginebra.

Aquesta invitació fou efectuada per part del IWRAW la qual habitualment invita associacions independents per poder tenir una "visió contrapunt" a aquella presentada per part dels Estats membres, els quals tenen per costum d'embellir la realitat.

A efectes d'efectuar la presentació, l'associació va preparar un informe que va fer públic una setmana abans d'anar a Ginebra, penjant-lo a la seva pàgina web i posant-lo en coneixement de Govern. Dit informe va ser elaborat al mes de setembre del 2019.

En dit informe, l'associació activista posava de relleu un seguit de disfuncionaments de les polítiques andorranes en matèria de violència contra les dones i molt més concretament de la insuficiència en matèria de política de protecció de les dones i de les violències fetes a les dones. Entre moltes altres coses, es queixava de la violència interseccional, és a dir, de la situació de la dona, pobre i amb handicap físic o psicològic. També dirigia la seva crítica sobre actuacions de l'administració que no eren altra cosa que la reproducció de nous esquemes de violència envers les dones.

Assegura que les manifestacions efectuades per la Sra. MENDOZA no són constitutives del delictes de l'article 325 del Codi penal, per quan els fets relatats en aquell informe són reals i han estat coneguts per part de l'associació o han estat posats en coneixement de l'associació. Per conseqüent, no són afirmacions que faltin a la veritat o que tinguin una voluntat de menyspreu, que no es pot presumir, com ho fa el Ministeri Fiscal.

A més, diu que la voluntat i l'objectiu de STOP VIOLENCIES era millorar l'acció dels professionals que actuen en aquest àmbit i instar el Govern a prendre les mesures necessàries en aquest sentit, com a responsable social, afegint que l'administració andorrana sempre havia

menystingut l'associació i trobar-se a Ginebra era l'oportunitat de fer escoltar, de manera efectiva, les seves queixes.

Altrament, fa constar que les manifestacions de la Sra. MENDOZA queden emparades per la llibertat d'expressió continguda en l'article 13 de la Constitució andorrana i l'article 10 del Conveni europeu dels drets humans, com un dels drets fonamentals i pilar del sistema democràtic, i la persecució i/o criminalització d'aquest dret, queda emmarcada en condicions molt concretes i estrictes (apologia de la violència, odi o injúries), que no es donen en el present cas.

Cita les recomanacions del Consell d'Europa que emplacen els estats membres a deixar de penalitzar les accions de crítica al Govern, així com diverses sentències en aquest sentit, del TEDH el qual, en substància, no deixa espai als Estats membres per les restriccions a la llibertat d'expressió en el debat polític. És més, assegura que aquesta llibertat és de tal magnitud, que ni tant sols el principi de l'excepció de veritat pot ser admesa, precisant que només serà possible en el marc del delictes de difamació. A més, indica que el TEDH en les seves sentències, considera que penalitzar la llibertat d'expressió té com efecte limitar les crítiques i les sàtires al poder, aspectes necessaris i importants en una societat democràtica, i que l'exageració i la deformació té una voluntat de provocació i de fer sorgir qüestions d'interès social, que d'altra manera no serien ni visualitzades ni escoltades.

Manifesta que és evident que la Sra. MENDOZA va tenir una voluntat més de provocar una reacció - posant de relleu pràctiques que consideraven inadequades o errònies en matèria de defensa dels drets de les dones - que de desprestigiar l'Estat andorrà, desprestigi que en realitat no s'ha produït mai.

I per raó de tot l'exposat, demana l'absolució de la seva defensada.

En l'acte de la vista oral, eleva a definitiva la seva qualificació provisional. Reitera que la Sra. MENDOZA va efectuar les manifestacions ara objecte d'acusació en un fòrum internacional, la ONU, on el que prima, és la llibertat d'expressió i on les persones que hi compareixen gaudeixen del privilegi de parlar lliurement. Remarca que "l'informe *sombra*" presentat per la seva defensada, podia quedar anònim, però l'associació el va voler fer públic, informant-ne fins i tot els representants del Govern amb anterioritat. El que pretenia, era donar el "*contrapunt*" a la visió de l'Estat que, front als compromisos internacionals contrets i no sempre complerts, omet informació o dona una versió d'ell mateix, més amable que la real. És per aquest motiu que la ONU invita a representants de la societat civil a manifestar el que creuen, i això és precisament el que va fer la Sra. MENDOZA, parlant d'un tema d'interès nacional, en presència a més i entre altres, de membres de l'administració pública del Principat. Assegura que el que pretenia la seva defensada, era fer avançar les coses, sense acusar a cap persona, a cap funcionari en concret. Afegeix que en autes obra fins i tot una entrevista a una funcionaria (Cap de l'Àrea

Signat per:
Carolina BAILLEN VILA,
Anna ESTRAGUES ARMENGOL,
Concepció BARON MORA,
Ester CAUBET VILALTA

Data: 17/01/2024 12:13

Doc. garantit amb signatura electrònica. URL verificació: <https://scdd.justicia.ad/SCDD/index.html>

Codi Segur de Verificació: 5300517001-1048fe44bba58ea2ef5b6662fd17b960EsFAA==

Signat per:
Carolina BAILLEN VILA,
Anna ESTRAGUES ARMENGOL,
Concepció BARON MORA,
Ester CAUBET VILALTA

Data: 17/01/2024 12:13

Doc. garantit amb signatura electrònica. URL verificació: <https://scdd.justicia.ad/SCDD/ndex.html>

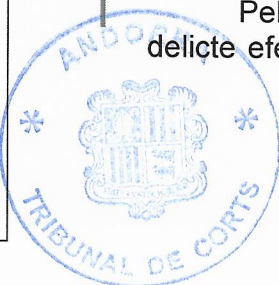
Codi Segur de Verificació: 5300517001-1048fe44bba58ea2ef5b6662fd17b960EsFAA==

de Polítiques d'igualtat) on assegura que no s'han sentit calumniats per les declaracions de la Sra. MENDOZA, la qual reitera, tampoc pretenia atacar el prestigi de les institucions andorranes. D'altra part, la defensa de la processada s'interroga sobre aquest concepte (el prestigi de les institucions), assegurant que no pot confondre's amb l'honor dels seus funcionaris que es troba protegit per altres tipus penals (injúries, calúmnies ...) però no pel que ara és objecte d'acusació (article 325 del Codi penal). D'altra part, posa de relleu que la tipificació d'un delictes com aquest és contrari a tots els cànons de dret internacional i no té cabuda en un sistema democràtic. A més, diu que la interpretació que el Ministeri Fiscal fa d'aquest article, és perillosa: el que ha declarat la seva defensada succeeix a Andorra (com ha quedat acreditat en el decurs de la vista oral), i l'únic que falta saber, és amb quina intensitat; Govern i Fiscalia pretenen que sigui la Sra. MENDOZA qui ho acrediti, quan ella no té els mitjans per fer-ho i en tot cas, a qui li escau acreditar-ho és al Govern, el qual tampoc ha acreditat de cap manera, com li correspondria, l'afectació del seu prestigi per les manifestacions efectuades per la Sra. MENDOZA. Finalment, insisteix en que la llibertat d'expressió és un dret fonamental i un pilar essencial del sistema democràtic i només es pot veure limitada en unes condicions molt estrictes, detallades per la jurisprudència del TEDH invocada, circumstàncies que no es donen en el cas d'autes. Insisteix en que la Sra. MENDOZA, com a representant d'una associació, en un debat sobre una qüestió d'interès general que tingué lloc a l'ONU, només va manifestar el que havia constatat. Ho va fer amb més o menys ímpetu, exagerant, provocant, però totes les seves manifestacions, dirigides contra l'Estat andorrà i no contra cap persona física, ni inciten a l'odi, ni a la violència, ni comprometen la seguretat de l'Estat, pel que es troben emprades pel seu dret a la llibertat d'expressió, i no admeten cap mena d'ingerència. Assegura que decidir el contrari i donar lloc a les pretensions del Ministeri Fiscal, xocaria frontalment amb els convenis que Andorra s'ha compromès a respectar i la jurisprudència del TEDH, directament aplicables al Principat.

I per raó de l'exposat, reitera la petició d'absolució de la seva defensada, no havent-hi lloc a exigir responsabilitat civil.

CONSIDERANT PRIMER .- Amb caràcter previ, direm que els fets objecte d'acusació i que segons el Ministeri Fiscal integrarien el delictes tipificat a l'article 325 del Codi Penal, són les afirmacions efectuades per la Sra. Vanessa MENDOZA CORTES en dos documents presentats davant del Comitè de la CEDAW en data 22 de setembre del 2019: el "*Informe alternativo para la 74a sesión del Comité de la CEDAW*" i el "*Resum de l'informe alternatiu de la 4a sessió del Comité de la CEDAW*", obrant en autes als folis 9 a 24 i 26 a 28 respectivament, així com les declaracions efectuades en data 8 d'octubre del 2019 per la processada MENDOZA a la Cadena Ser i en un programa televisiu que es va emetre per la televisió catalana "TV3", sobre l'avortament a Andorra.

Pel que fa a les manifestacions presumptament constitutives de delictes efectuades per la Sra. MENDOZA davant del comitè d'experts de

Signat per:
Carolina BAILEN VILA,
Anna ESTRAGUES ARMENGOL,
Concepció BARON MORA,
Ester CAUBET VILALTA

Data: 17/01/2024 12:13

Doc. garantit amb signatura electrònica. URL verificació: <https://scdd.justicia.ad/SCDD/index.html>

Codi Segur de Verificació: 5300517001-1048fe44bba58eaf2ef5b6662fd17b960EsfAA==

la CEDAW, consten detallades en l'acte de processament de data 18/10/2022 i en el complement d'acte de processament de data 13/02/2023 (folis 236 i ss. i 246 i ss.) dictats contra la mateixa, així com en l'escrit de qualificació provisional efectuat pel Ministeri Fiscal, elevat a definitiu en l'acte de la vista oral. Així mateix, consten adjuntats a la causa, els dos informes esmentats, sobre els quals la Sra. MENDOZA ha estat qüestionada i s'ha pogut pronunciar.

Pel que fa a les declaracions que la processada hauria efectuat a la Cadena Ser i en el programa televisiu que es va emetre per la televisió catalana "TV3", obren en autes una còpia d'una entrevista concedida per entre altres, la Sra. MENDOZA en un programa radiofònic de la Cadena Ser, així com del programa intítulat "Avortar a Andorra" (folis 114 a 118 i PP 00258244) on també intervé la Sra. MENDOZA. Ambdues còpies formen part de la prova documental proposada i admesa pel Tribunal per Aute de data 14/07/2023 (folis 294 i ss.). No se'n va demanar no obstant la reproducció, ni total ni parcial, en l'acte de la vista oral, no havent-se especificat tampoc per part de l'acusació, en el decurs de la vista oral, quines manifestacions efectuades per la Sra. MENDOZA en dits programes serien constitutives de delictes. Havent procedit el Tribunal a la seva escolta i visionat, no consta, en cap d'ells, que la Sra. MENDOZA hagi reproduït les manifestacions objecte d'acusació contingudes en els informes presentats a la CEDAW, informes que aquest Tribunal es limitarà per tant a analitzar a fi de determinar si el seu contingut pot ser constitutiu del delictes tipificat a l'article 325 del Codi penal, objecte d'acusació.

CONSIDERANT SEGON.- L'article 325 del Codi penal, en la seva redacció vigent a la data de producció dels fets, disposa que:

"El qui, amb coneixement de la seva falsedat o menyspreu temerari per la veritat, realitzi públicament imputacions relatives a l'actuació del Consell General, el Govern, el Consell Superior de la Justícia, els òrgans judicials, el Ministeri Fiscal o els comuns que puguin perjudicar el seu prestigi, ha de ser castigat amb una pena de multa fins a 30.000 euros i inhabilitació per a l'exercici de càrrec públic fins a quatre anys, sense perjudici de les penes que, si escau, corresponguin pels atemptats contra l'honor de les persones."

Es tracta d'un delictes contra el prestigi de les institucions, inclòs en el capítol segon "Delictes contra les institucions" contingut en el Títol XVIII, delictes contra la Constitució, on el bé jurídic protegit transcendeix l'honor de qui integra les institucions que s'indiquen en el referit article (Consell General, Govern, Consell Superior de la Justícia, òrgans judicials, Ministeri Fiscal o comuns), per més que es pugui veure també tangencialment afectat, per passar a protegir el prestigi de la institucions enumerades, en atenció a la rellevància de les funcions que les mateixes tenen, dins l'Estat democràtic.

L'element objectiu del tipus són les imputacions relatives a l'actuació de la o les institucions afectades, amb coneixement de la seva

falsedat o amb menyspreu temerari per la veritat i l'element subjectiu, és la voluntat d'afectar el seu prestigi.

Les imputacions efectuades, amb coneixement de la seva falsedat o menyspreu temerari per la veritat, han de tenir per tant, envergadura ofensiva suficient per perjudicar el prestigi de la institució afectada, independentment que aquest perjudici es produeixi o no. Així, no són suficients les manifestacions que no siguin susceptibles de generar un estat d'opinió capaç de qüestionar la legitimitat democràtica de la institució o la legalitat de la seva actuació i amb això, fissurar el seu prestigi, assentat en una actuació constitucional en el marc de l'Estat de dret, que simples desqualificacions aïllades, tenint en compte el context en que s'efectuen no poden afectar.

A més, aquestes imputacions han d'excedir el límit de la permissibilitat per a la crítica que, quan es refereix a càrrecs públics i encara més a institucions, és més ampli, en estar les mateixes sotmeses a un control més rigorós de les seves activitats que els simples particulars, sense projecció pública.

Es tracta així d'una infracció eminentment circumstancial i per a determinar-ne l'existència, s'han de tenir en compte totes les circumstàncies en el marc de les quals es produeixen les imputacions, doncs són les circumstàncies concurrents les que han de permetre apreciar no sols la seva entitat i possibles efectes, sinó de manera principal, la concurrència de l'element intencional que exigeix la infracció: la intenció d'atemptar contra el prestigi de la institució de que es tracti.

CONSIDERANT TERCER.- En el present cas, les afirmacions efectuades per la Sra. MENDOZA en els informes presentats davant del Comitè de la CEDAW, que el Ministeri Fiscal considera serien constitutives de delictes i més amunt detallades, no han estat negades per la processada.

Aquestes imputacions, si bé són objectivament greus, s'han de posar no obstant, en el context en el qual van ser efectuades.

Així, en primer lloc, convé remarcar la qualitat en que la processada Vanessa MENDOZA CORTÉS actuava quan les va realitzar: era la Presidenta de l'associació STOP VIOLÈNCIES quin objecte social és, segons l'article 3 dels seus estatuts (folis 50 i ss.):

"a) Activitats de prevenció, actuació i sensibilització social vers les violències cap als infants i adultes víctimes de la violència de gènere (segons la definició de la OMS) i els drets humans.

b) Donar suport psicològic i acompanyament integral a infants i adultes víctimes de violències.

Doc. garantit amb signatura electrònica. URL verificació: <https://scdd.justicia.ad/SCDD/index.html>

Codi Segur de Verificació: 5300517001-1048fe44bba58eaf2ef5b6662fd17b960EsfAA==

Data: 17/01/2024 12:13

Signat per:
Carolina BAILLEN VILA,
Anna ESTRAGUES ARMENGOL,
Concepció BARON MORA,
Ester CAUBET VILALTA

c) Organitzar trobades, conferències i activitats diverses en l'àmbit social i psicològic entorn a la prevenció, actuació o sensibilització vers les violències i els drets humans.

d) Activitats esportives i culturals per sensibilitzar la població;

e) Cooperació internacional amb d'altres organismes i associacions i iniciatives en matèria de violències i drets humans.”

Així mateix, cal tenir especialment en compte el lloc on aquella les va realitzar: a la seu de l'ONU a Ginebra, davant del comitè de la CEDAW, òrgan d'experts independents, que supervisa als Estats en l'aplicació de la Convenció sobre l'eliminació de totes les formes de discriminació contra la dona, així com el marc en el quin les va realitzar: un “informe sombra” que es defineix com un informe alternatiu al presentat pel Govern del país en qüestió, a fi de contrastar o desvirtuar totes o algunes de les afirmacions efectuades per aquell, essent el seu objectiu, fer avançar i millorar les lleis i polítiques del tema que es tracta d'analitzar.

I és precisament amb aquesta finalitat, i no la de desprestigiar les institucions, que la Sra. MENDOZA assegura que va efectuar les seves manifestacions, les quals afegí, no s'efectuaren amb coneixement de la seva falsedat ni amb menyspreu temerari a la veritat, sinó que derivaven, majoritàriament, de la seva experiència en el si de l'associació STOP VIOLENCIES, com d'altra part es desprèn també de l'Informe alternatiu per la 74a. sessió del Comitè de la CEDAW, al que s'adjuntà el resum alternatiu de la 4a. sessió del mateix comitè.

Efectivament, des de l'inici, es fa constar en dits documents que es tracta d'informes alternatius als presentats per Govern i s'hi indica expressament, la base o origen de les afirmacions en ells contingudes: “*Todo lo que contiene este informe se basa en nuestras experiencias, en lo recopilado en la prensa y en lo vivido como activistas, feministas y profesionales. Destacar que a causa de la falta de datos de forma sistemática, algunas de las cuestiones tratadas no han podido ser cuantificadas, solo enumeradas en la medida en la que nosotras como asociación, las hemos constatado y tratado (...)*” (foli 10). En el mateix informe es fa menció reiteradament, al fet que les manifestacions efectuades ho són en base a les experiències relatades per dones que han acudit a l'associació amb expressions com: “*las mujeres que han llegado a nuestra entidad... , no sabemos la proporción pero hemos asistido a mujeres ...; las mujeres que han acudido a nuestra institución ... desde la entidad y a través de mujeres que nos han contactado sabemos que ... , han llegado a nuestra entidad 5 casos ... , desde nuestra entidad hemos detectado..*”.

Per tant, les conclusions contingudes en dits informes es poden d'entrada, assimilar més a judicis de valor, opinions o apreciacions subjectives de la persona que les emet (en base essencialment, a informacions trameses per usuàries de l'associació) que a l'afirmació

Signat per:
Carolina BAILEN VILA,
Anna ESTRAGUES ARMENGOL,
Concepció BARON MORA,
Ester CAUBET VILALTA

Data: 17/01/2024 12:13

Doc. garantit amb signatura electrònica. URL verificació: <https://scdd.justicia.ad/SCDD/index.html>

Codi Segur de Verificació: 5300517001-1048fe44bba58eaf2ef5b6662fd17b96eEsFAA==

contudent de fets o de situacions realment contrastades, admetent-se fins i tot, en el primer informe ans citat, que manquen estudis rigorosos que reflecteixin la realitat del país, per poder actuar en conseqüència, fent-se constar expressament i entre altres, “no sabemos cual es la situación real de las mujeres en Andorra... o otros datos que desconocemos son...”.

L’origen de les afirmacions efectuades per la Sra. MENDOZA, en la seva qualitat de presidenta de STOP VIOLÈNCIES, ha estat confirmada per la Sra. Marta GARCIA GUTIERREZ, col·laboradora i tesorera de la mateixa associació, qui manifestà davant del Tribunal el dia de la vista oral, que les afirmacions contingudes en els informes presentats davant la CEDAW, no han de ser interpretades de forma aïllada, sinó en el seu context; que des de l’associació han informat en base als casos dels que tenen constància (i dels que no poden aportar més precisions per protegir les dades de les seves usuàries), admetent que quan han tingut coneixement d’una sola dona que els hi ha referit una situació concreta, han fet constar que hi ha molts casos, ja que pensen que si un cas ha arribat a l’associació, n’hi deuen haver molts altres, afegint que Govern no ha publicat cap dada estadística al respecte, i és per aquest motiu que s’afirma també que les problemàtiques evidenciades s’oculten per part de dita institució. Ensenms, indicà que Govern no ha desmentit mai el per elles afirmat, ni els ha dit que es tractés de casos excepcionals, i elles no tenien tampoc cap manera per comprovar-ho; que si bé han mantingut una bona comunicació amb el Govern, generalment ha estat ineficaç ja que les situacions denunciades no avancen, els que els genera certa frustració.

En el mateix sentit ha declarat el Doctor Eric SYLVESTRE DOLSA, col·laborador de STOP VIOLÈNCIES, el qual ha manifestat que creu que la Sra. MENDOZA no ha mentit en cap de les afirmacions efectuades davant del comitè de la CEDAW, tot i que les seves afirmacions es fan “de manera forta”. Precisà que ell mateix ha atès algunes dones en dificultat, a les que la Sra. MENDOZA fa referència en el seu informe, com el cas d’una senyora víctima de violència conjugal, postrada en un llit, que no volia abandonar el domicili conjugal sense abans tenir garantits els ajuts necessaris; que ell mateix va fer els informes per presentar a serveis socials i creu que des del Govern es va intentar resoldre la situació, amb bona voluntat, però la resposta no va ser efectiva. Així mateix, referí la situació d’una pacient d’actualment 30 anys, que li explicà que quan en tenia 15, va quedar embarassada i en no estar permès l’avortament a Andorra, va haver de tenir el fill i donar-lo en adopció. Afegí que actualment, en no estar l’avortament permès a Andorra, les nenes o dones en aquesta situació, es pot considerar que estan obligades a tenir el fill, encara que no ho desitgin.

Pel que fa precisament a l’afirmació relativa a la maternitat imposada i al cas de la menor violada, obligada a donar a llum als 13 anys, la Sra. MENDOZA ha declarat haver efectuat aquesta manifestació en base essencialment al testimoni de la pròpia menor al programa de televisió sobre l’avortament intítulat “El Mirall”, emès per TV3. En quant a

Signat per:
Carolina BAILEN VILA,
Anna ESTRAGUES ARMENGOL,
Concepció BARON MORA,
Ester CAUBET VILALTA

Data: 17/01/2024 12:13

Doc. garantit amb signatura electrònica. URL verificació: <https://scdd.justicia.ad/SCDD/index.html>

Codi Segur de Verificació: 5300517001-1048fe44bba58eaf2ef5b6662fd17b96cEsfAA==

la pretesa retirada massiva de menors per causa d'una situació econòmica, la Sra. MENDOZA ha declarat que per massiu, volia dir molt nombrós, fent constar que va arribar a aquesta conclusió en base a les dades publicades a la memòria de la Fiscalia, on consta que s'han retirat gairebé 600 menors de les seves famílies, el que posat en relació amb la població total del Principat, li permet afirmar, segons el seu criteri, que es tracta d'una retirada massiva.

No obstant, de l'examen de la memòria publicada per la Fiscalia corresponent a l'any 2018-2019, se'n desprèn que dita conclusió és errònia, doncs la Sra. MENDOZA recull les xifres que hi consten, atribuint-les a menors retirats de les seves famílies, quan l'apartat on consten aquestes dades (acolliment de menors: 451; adopcions:125), és el del nombre d'informes emesos (com s'indica expressament en pàgines anteriors, en el títol sota el qual figuren), havent-se de saber que en un mateix procediment, la Fiscalia pot emetre nombrosos informes i la Batllia finalitzar fins i tot el procediment sense decidir-se l'acolliment o adopció del menor, sinó acordar-se la seva permanència en el si de la unitat familiar, pel que els números als que fa referència la Sra. MENDOZA no es corresponen en absolut amb la realitat per ella manifestada.

CONSIDERANT QUART.- En aquestes circumstàncies, el Tribunal entén que, tot i que les manifestacions efectuades per la Sra. MENDOZA, en ocasions manquin de rigor, en altres no es corresponguin amb la realitat, o en altres hagin estat exagerades, no han estat efectuades amb voluntat de perjudicar les institucions del Principat - als representants de les quals la Sra. MENDOZA assegura haver tramès prèviament els seus informes, i els quals van comparèixer també davant la mateixa comissió on aquella les va efectuar i on podien per tant, aportar les rectificacions o precisions que tinguessin per convenients - sinó que s'efectuaren, com s'ha dit, en el marc d'un "informeombra", sobre una qüestió d'interès públic, debatuda en el si de l'organisme internacional ans esmentat, per tal de fer avançar i millorar les lleis i polítiques del tema debatut - tot i que amb uns mètodes certament qüestionables per, com s'ha dit, la manca de rigor en algunes de les informacions trameses, o per l'ús de l'exageració o fins i tot de la provocació en altres -, sense que el seu discurs, que no es dirigí contra cap funcionari o càrrec públic en concret, hagi incitat d'altra part i en cap moment, a l'odi o a la violència, pel que cal entendre que es troben totes elles, emparades pel seu dret a la llibertat d'expressió, que és el dret de tot individu per expressar opinions, i rebre i comunicar idees i informacions, lliurement i sense censura.

Aquest dret, recollit a l'article 19 de la Declaració Universal dels Drets Humans i a l'article 10.1 del Conveni Europeu de Drets Humans, es recull també a l'article 12 de la nostra Constitució, que reconeix la llibertat d'expressió com a dret fonamental de la persona, establint que "*queda prohibida la censura prèvia o qualsevol altre mitjà de control ideològic per part dels poders públics.*"

Signat per:
Carolina BAILEN VILA,
Anna ESTRAGUES ARMEINGOL,
Concepció BARON MORA,
Ester CAUBET VILALTA

Data: 17/01/2024 12:13

Doc. garantit amb signatura electrònica. URL verificació: <https://scddi.justicia.ad/SCDD/index.html>

Codi Segur de Verificació: 5300517001-1048fe44bba58eaf2ef5b6662fd17b960EsFAA==

El TEDH, en nombroses de les seves sentències, ha afirmat que *"La llibertat d'expressió constitueix un dels fonaments essencials d'una societat democràtica, una de les condicions essencials per al seu progrés i el desenvolupament de cada persona" i que "s'aplica no només a les informacions o idees rebudes favorablement o considerades inofensives o indiferents, sinó també a aquelles que ofenen, escandalitzen o preocupen l'Estat o qualsevol segment de la població. Això és el que requereix el pluralisme, la tolerància i l'esperit d'obertura, sense els quals no hi ha societat democràtica"*. (Handyside c/ Regne Unit, Handzhiyski c. Bulgària, Castells c/Espanya).

Així mateix, pel que fa al mode d'expressió utilitzat, el mateix TEDH ha admès, en un debat públic d'interès general, *"un cert grau d'exageració o fins i tot de provocació, és a dir es un grau d'excés"* (Fragoso DaCosta c. Espanya, Mamère c. França, Otegi Mondragon c. Espanya i Prager i Oberschlick c. Àustria) afegint que *"és precisament quan es presenten idees que ofenen, commocionen i contesten l'ordre establert, que la llibertat d'expressió és més valuosa"* (Women On Waves i altres c. Portugal i Otegi Mondragon c. Espanya).

Això no significa però, que el dret a la llibertat d'expressió sigui un dret de caràcter absolut, sinó que tal i com preveu el paràgraf 2 de l'article 10 del Conveni, comporta deures i responsabilitats, i admet certes restriccions o sancions, sempre i quan estiguin previstes per la llei i constitueixin mesures necessàries, en una societat democràtica, per a determinades finalitats taxativament enumerades (seguretat nacional, integritat territorial, seguretat pública, defensa de l'ordre, prevenció del crim, protecció de la salut, protecció de la moral, protecció de la reputació o dels drets d'altri, impedir la divulgació d'informacions confidencials i garantir l'autoritat i la imparcialitat del poder judicial) i considerades com a excepcions legítimes al dret garantit pel paràgraf 1 del mateix article.

Aquestes excepcions, han de ser no obstant, interpretades de manera restrictiva, i la seva necessitat establerta de manera convincent. Així ho ha establert també el TEDH en nombroses de les seves resolucions, precisant que l'adjectiu "necessari", en el sentit de l'article 10 § 2, implica l'existència d'una *"necessitat social imperiosa"* (Handyside c. Regne Unit, Lingens c. Àustria, Jersild c. Dinamarca, Janowski c. Polònia, Lopes Gomes Da Silva c. Portugal) i que l'article 10 § 2 deixa poc marge per a les restriccions a la llibertat d'expressió en l'àmbit del debat polític o en qüestions d'interès general." (Castells c. Espanya, Otegi Mondragon c. Espanya, Oberschlick c. Àustria; Lopes Gomes Da Silva c. Portugal, Colombani c. França entre altres).

Així, a la llum del conjunt dels elements i circumstàncies indicats, una ingerència en la llibertat d'expressió de la Sra. MENDOZA, mitjançant una condemna en aplicació de l'article 325 del Codi penal, no apareix al Tribunal com a necessària, en no obeir a una necessitat social imperiosa, tenint en compte el fòrum en que aquella efectuà les manifestacions objecte d'acusació: davant del comitè d'experts de la CEDAW a la seu de

Signat per:
Carolina BAILLEN VILA,
Anna ESTRAGUES ARMENGOL,
Concepció BARON MORA,
Ester CAUBET VILALTA

Data: 17/01/2024 12:13

Doc. garantit amb signatura electrònica. URL verificació: <https://scdd.justicia.ad/SCDD/index.html>

Codi Segur de Verificació: 5300517001-1048fe44bba58eaf2ef5b6662fd17b960EsFAA==

l'ONU a Ginebra, així com les possibilitats ofertes a l'Estat per contrarestar dites manifestacions (els representants de Govern van comparèixer davant del mateix organisme on podien presentar també els corresponents informes i efectuar les corresponents al·legacions), i la qualitat d'activista social de la Sra. MENDOZA, que discutia, davant dit organisme internacional, qüestions d'interès general, sense referir-se a cap funcionari o càrrec en concret, i amb uns mètodes que, tot i ser certament discutibles, no justifiquen l'aplicació de cap pena.

Efectivament, "(...) Els límits de la crítica admissible són més amplis pel que fa al govern que no pas a un simple particular, o fins i tot a un polític. En un sistema democràtic, les seves accions o omissions s'han de posar sota el control acurat no només dels poders legislatiu i judicial, sinó també de la premsa i l'opinió pública. A més, la posició dominant que ocupa l'obliga a mostrar moderació en l'ús de la via penal, sobretot si té altres mitjans per respondre als atacs i crítiques injustificades dels seus adversaris o dels mitjans de comunicació" (Castells c. Espanya).

I és que, tenint en compte les circumstàncies exposades, criminalitzar les manifestacions fetes per la processada, en la seva qualitat de presidenta de STOP VIOLÈNCIES, en un fòrum internacional (comitè d'experts de l'ONU) podria dissuadir els activistes socials a compartir informació, expressar preocupacions i dur a terme la seva tasca per una major protecció dels drets humans. Efectivament, la imposició d'una sanció, encara que mínima, per via penal, "no esborra la condemna ni les repercussions duradores de qualsevol inscripció en el registre d'antecedents penals" (Artun i Güvener c/ Turquia, Martchenko c. Ucraïna i Otegi c/ Espanya), havent-se de concloure així, que els activistes socials, en discussions de temes d'interès públic, i sempre i quan respectin els límits previstos al paràgraf 2 de l'article 10 del Conveni, mereixen garanties reforçades per protegir la seva llibertat d'expressió.

CONSIDERANT CINQUÈ.- No essent els fets constitutius del delictes menor continuat contra el prestigi de les institucions del que venia acusada Vanessa MENDOZA CORTÉS, escau la seva absolució, i no havent-hi responsabilitat penal, no hi ha lloc a exigir responsabilitat civil.

Així mateix, s'han de declarar d'ofici les costes processals causades, de conformitat amb les disposicions dels articles 174 i 175.1 del Codi de Procediment Penal.

VIST les disposicions legals citades i altres de pertinent aplicació, el Tribunal de Corts, en nom del poble andorrà,

DECIDEIX: Absoldre Vanessa MENDOZA CORTÉS del delictes menor continuat contra el prestigi de les institucions del que venia acusada, no havent-hi lloc a exigir responsabilitat civil.

Declarar d'ofici les despeses processals causades.

Contra aquesta sentència les parts poden interposar recurs d'apel·lació en un termini de quinze dies següents a la notificació, de conformitat amb el què disposen els articles 195, 199 i concordants del Codi de Procediment Penal.

Així per aquesta nostra sentència jutjant, ho pronunciem, manem i signem.

Acte seguit i mitjançant diligència de compareixença, es notifica la precedent sentència al Ministeri Fiscal i a les demés parts compareixents.

Signat per:
Carollina BAILEN VILA,
Anna ESTRAGUES ARMENGOL,
Concepció BARON MORA,
Ester CAUBET VILALTA

Doc. garantit amb signatura electrònica. URL verificació: <https://scdd.justicia.ad/SCDD/index.html>

Codi Segur de Verificació: 5300517001-1048fe44bba58eaf2ef5b6662fd7b960EsFAA==

Data: 17/01/2024 12:13

